

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

Radosław Król

SO-III.431.6.2026

Olsztyn, 7 lipca 2026 r.

Pan

Krzysztof Kołaszewski

Burmistrz Węgorzewa

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r., poz. 158), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Stanu Cywilnego w Węgorzewie wchodzącym w skład Urzędu Miejskiego w Węgorzewie (NIP 8451001431, REGON 000524476), adres siedziby: ul. Zamkowa 3, 11-600 Węgorzewo.

W okresie objętym kontrolą funkcję Burmistrza Węgorzewa (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnił Pan Krzysztof Kołaszewski, który na stanowisku pozostaje od 23 listopada 2018 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Spraw Obywatelskich Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Magdalena Michalczevska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 3/2023 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.446.2026 z 5 maja 2026 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego;
- 2) Maciej Jurzyński – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 7/2025 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.447.2026 z 5 maja 2026 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 18 maja 2026 r., a zakończono 11 czerwca 2026 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod numerem 1/2026.

Kontrola obejmowała wykonywanie przez Urząd Stanu Cywilnego w Węgorzewie w okresie od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk.

Kontrolę problemową przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2026 r. poz. 158) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2025 r. poz. 428) w związku z art. 6 ust. 1 i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2026 r. poz. 393) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1988).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

I. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Węgorzewie

Urząd Stanu Cywilnego w Węgorzewie (dalej USC) stanowi komórkę organizacyjną Urzędu Miejskiego w Węgorzewie. Bezpośredni nadzór nad USC pełni Sekretarz Gminy Węgorzewo. Z ustaleń kontroli wynika, że na stanowisku kierownika USC zatrudniona jest Pani Anna Opałka-Grądział. Zastępcą kierownika USC jest Pani Małgorzata Mickiewicz. Wskazane osoby posiadają odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej określony w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”), ponadto – zgodnie z oświadczeniem Burmistrza Węgorzewa – w dniu zatrudnienia oraz w czasie kontroli spełniały również przesłanki z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 8 ust. 2 p.a.s.c.

Warunki lokalowe USC

USC mieści się na parterze budynku Urzędu Miejskiego w Węgorzewie przy ul. Zamkowej 3, 11-600 Węgorzewo. Lokal składa się z czterech pomieszczeń: gabinetu kierownika USC, pokoju zastępcy kierownika USC (dzielonego z pracownikiem ds. ewidencji ludności), archiwum oraz sali ślubów, zlokalizowanej na piętrze budynku i zapewniającej wystarczające warunki do uroczystego zawarcia związku małżeńskiego.

Księgi stanu cywilnego oraz akta zbiorowe przechowywane są w odrębnym archiwum, które znajduje się przy pokoju pracy kierownika USC. Stan techniczny ksiąg jest dobry. Segregatory z aktami zbiorowymi nie są przepełnione, co umożliwia wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne zostały oznaczone numerem i datą sporządzenia aktu zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych

rejestracji stanu cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1351). Z informacji przekazanych przez kierownika jednostki wynika, że dostęp do pomieszczeń USC nie jest rejestrowany.

II. Sporządzanie aktów stanu cywilnego.

W okresie objętym kontrolą w USC sporządzono 183 akty stanu cywilnego, w tym: 164 akty w trybie zwykłym (w tym 53 akty małżeństwa oraz 111 aktów zgonu) i 19 aktów w trybie szczególnym (w tym 13 aktów urodzenia, 3 akty małżeństwa i 3 akty zgonu).

Tryb zwykły rejestracji

Weryfikacji poddano prawidłowość sporządzenia 40 wybranych aktów, w tym 16 aktów małżeństwa i 24 akty zgonu.

Ustalono, że akty zostały sporządzone co do zasady prawidłowo, z zachowaniem wymogów i terminów określonych w p.a.s.c. We wszystkich sprawach zgodnie z art. 47 ust. 1 p.a.s.c. po sporządzeniu aktów wydano za pokwitowaniem odpisy skrócone tych aktów.

W dwóch przypadkach stwierdzono zarejestrowanie w aktach niepoprawnych danych (nieprawidłowość): w akcie nr 2819033/00/AM/2025/257705 zarejestrowano imię drugiego świadka niezgodnie z danymi zawartymi w zaświadczeniu stwierdzającym, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, natomiast w akcie nr 2819033/00/AM/2025/147411 zarejestrowano nazwisko pierwszego świadka niezgodnie ze stanem faktycznym. Kierownik USC wyjaśnił, że w pierwszym przypadku błąd wynikał z nieuwagi podczas rejestracji, natomiast w drugim przypadku stanowił literówkę. Powyższe błędy nie miały wpływu na ważność aktów, ale wymagały sprostowania. W trakcie kontroli kierownik USC sprostował ww. akty z urzędu.

Ponadto w dwóch przypadkach (akt nr 2819033/00/AM/2024/986655 i 2819033/00/AM/2024/353985) przyjęto oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński poza USC. Kierownik USC wyraził ustną zgodę na pisemne wnioski nupturientów. Stanowiło to uchybienie, gdyż rozstrzygnięcie w tej sprawie wymagało formy pisemnej, ale samo niedopełnienie wymogu pisemności nie miało wpływu na prawidłowość rejestracji zdarzenia.

Akty zgonu w trybie zwykłym sporządzone zostały prawidłowo, w terminie określonym w art. 92 ust. 1 p.a.s.c., na podstawie karty zgonu i protokołu zgłoszenia zgonu. Zgłoszenia zgonu dokonały osoby uprawnione do pochówku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. W dwóch przypadkach przy aktach zgonu¹ nie zamieszczono przypisków o innych aktach dotyczących osoby zmarłej. Kierownik USC wyjaśnił, że przypiski nie zostały zamieszczone na skutek nieumyślnego

¹ Akty nr 2819033/00/AZ/2025/609595 i 2819033/00/AZ/2025/953430.

błądu. Uchybienie nie wywołało skutków. Brakujące przypiski zostały uzupełnione przez kierownika USC w trakcie kontroli. Ponadto przy dziesięciu aktach zgonu² nie zamieszczono kraju miejsca zgonu, zaś w danych przy trzech aktach zgonu³ nie zamieszczono kraju miejsca urodzenia. Kierownik USC wyjaśnił, że powyższe wynikało z niedopatrzenia podczas rejestracji. Uchybienie nie wywołało skutków, a brakujące dane zostały uzupełnione w toku kontroli.

Wszystkie zmiany danych wynikające z kontrolowanych aktów zostały zarejestrowane w rejestrze PESEL.

Tryb szczególny rejestracji

Ustalono, że akty sporządzone w trybie transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego na podstawie art. 104 p.a.s.c. zostały sporządzone prawidłowo. Podstawą sporządzenia aktów w rejestrze stanu cywilnego były oryginalne dokumenty zagraniczne wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego albo odpis wydany na druku wielojęzycznym. Całość dokumentacji została włączona do akt zbiorowych. W adnotacjach prawidłowo zamieszczono informację o podstawie wpisania aktu do rejestru stanu cywilnego.

Kontrolujący stwierdzili, że w sprawie nr 2819033/00/AU/2025/935960 organ nieprawidłowo zastosował procedurę sprostowania do całości aktu, podczas gdy modyfikacji w tym trybie podlegało wyłącznie imię dziecka. Nazwisko dziecka oraz dane ojca (imię i nazwisko) kwalifikowały się natomiast do procedury dostosowania do zasad pisowni polskiej – w szczególności z uwagi na fakt, że ojciec dziecka posiadał uprzednio sporządzony polski akt urodzenia. Powyższe działanie stanowiło uchybienie. Złożone przez Kierownika USC wyjaśnienia, wskazujące na brak wyraźnego zaznaczenia przez wnioskodawcę żądania dostosowania pisowni, nie usprawiedliwiają zaistniałego stanu rzeczy. To na pracowniku realizującym wniosek spoczywa obowiązek prawidłowej kwalifikacji żądania strony. W sytuacji, gdy wnioskodawcy formalnie wnoszą o „sprostowanie”, lecz z treści podania oraz załączonych dokumentów wynika, że ich intencją jest *de facto* dostosowanie pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej, organ ma obowiązek podjąć działania z urzędu. Kierownik USC winien był wezwać wnioskodawców do sprecyzowania lub skorygowania wniosku, aby jednoznacznie określili przedmiot swojego żądania.

Ponadto ustalono, że do aktów małżeństwa sporządzonych w trybie art. 104 p.a.s.c. kierownik USC dołączył w dniu ich rejestracji wzmianki dodatkowe dotyczące nazwisk noszonych przez małżonków po zawarciu związku oraz

² Akty nr 2819033/00/AZ/2025/000662, 2819033/00/AZ/2025/357139, 2819033/00/AZ/2025/855620, 2819033/00/AZ/2025/870323, 2819033/00/AZ/2025/401607, 2819033/00/AZ/2025/113373, 2819033/00/AZ/2025/311186, 2819033/00/AZ/2025/311186, 2819033/00/AZ/2025/495409 i 2819033/00/AZ/2025/366033.

³ Akty nr 2819033/00/AZ/2025/260886, 2819033/00/AZ/2025/113373 i 2819033/00/AZ/2025/311186.

nazwisk dzieci zrodzonych z tych małżeństw. Powyższe oświadczenia zostały zamieszczone w treści wniosków o transkrypcję. Należy zauważyć, że przepisy p.a.s.c. nie regulują wprost sposobu ujawniania w akcie małżeństwa oświadczeń o nazwiskach składanych wraz z wnioskiem o transkrypcję. Niemniej jednak, z punktu widzenia dobrych praktyk oraz celowości postępowań rejestrowych, uzasadnione jest zamieszczanie tych danych bezpośrednio w części zasadniczej aktu, a nie w formie wzmianki dodatkowej. Skoro informacje te są znane organowi już w momencie sporządzania aktu, ich bezpośrednia implementacja do treści głównej aktu zapewnia większą czytelność dokumentu i spójność rejestru.

We wszystkich zbadanych przypadkach kierownik USC dokonał aktualizacji danych w rejestrze PESEL. Ponadto przy aktach urodzenia zamieścił dane o obywatelstwie oraz numer PESEL osoby, której akt dotyczył, jeżeli został nadany, zgodnie z art. 20 ust. 2 p.a.s.c. Stwierdzono, że w jednym przypadku (akt nr 2819033/00/AM/2025/256993) w danych stanu cywilnego małżonków w rejestrze PESEL kierownik USC nie zamieścił nazwisk rodowych współmałżonków (uchybiecie). Wyjaśnił, że „podczas rejestracji pojawiały się problemy techniczne w funkcjonowaniu systemu”. Brakujące dane zostały uzupełnione w trakcie kontroli.

III. Zmiany w aktach stanu cywilnego (sprostowania, uzupełnienia, unieważnienia aktu oraz oświadczenia).

W okresie objętym kontrolą dokonano 29 czynności materialno-technicznych skutkujących sprostowaniem, uzupełnieniem lub unieważnieniem aktu. Kontroli poddano 12 wybranych spraw, w tym: 3 sprostowania aktu, 8 uzupełnień aktu i 1 unieważnienie aktu. Z badanej próby wynika, iż zmiany w aktach stanu cywilnego zostały dokonane prawidłowo i we wszystkich sprawach do aktów dołączono stosowne wzmianki dodatkowe. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień.

Zbadano także sposób przyjęcia 8 oświadczeń o uznaniu ojcostwa i 2 oświadczeń o powrocie rozwiedzionego małżonka do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa. Oświadczenia zostały przyjęte prawidłowo, do protokołu. Oświadczenia o powrocie do nazwiska zostały złożone z zachowaniem terminu określonego w art. 59 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Badaniem objęto 12 przypadków dołączenia z urzędu do aktu stanu cywilnego wzmianki dodatkowej na podstawie orzeczenia sądu polskiego i 2 przypadki dołączenia na wniosek wzmianki na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego. W tym zakresie nie stwierdzono błędów, jednakże pełna kontrola w jednej ze spraw (dołączenie wzmianki o ustaniu małżeństwa do aktu nr 2819033/00/AM/1995/984451) nie była możliwa z uwagi na brak pełnej dokumentacji sprawy. Kierownik USC podjął działania w celu jej odtworzenia.

IV. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego.

W okresie objętym kontrolą do USC wpłynęło 1581 wniosków w sprawie wydania odpisu aktu stanu cywilnego. Kontroli poddano 80 wybranych spraw. We wszystkich zbadanych sprawach wydano żądane odpisy. We wnioskach wnioskodawcy wskazali podstawę i cel wydania odpisu. Odpisy wydano za pokwitowaniem odbioru.

Ustalono, że wzór formularza wniosku o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego udostępniany w siedzibie USC nie przewidywał miejsca na wskazanie adresu wnioskodawcy, w konsekwencji wszystkie zbadane wnioski złożone na tym formularzu obarczone były brakiem adresu (uchybiecie). Z wyjaśnień kierownika USC wynika, że wnioski były weryfikowane i załatwiane na bieżąco, więc adres wnoszącego nie był potrzebny. Adres był podawany jedynie w przypadku, gdy doręczenie odpisu odbywało się w formie korespondencyjnej. Należy jednak zauważyć, że zgodnie z art. 63 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (dalej „k.p.a.”) adres wnoszącego jest jednym z obligatoryjnych elementów każdego podania składanego do organu administracji publicznej. Jednocześnie trzeba wskazać, że powyższe uchybiecie nie wywołało skutków i nie miało wpływu na sposób załatwienia spraw.

Badaniu poddano także 6 z 17 spraw wydania zaświadczenia o stanie cywilnym. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień.

V. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

W okresie objętym kontrolą do rejestru stanu cywilnego przeniesiono 1420 aktów stanu cywilnego, z czego kontroli poddano 60 wybranych przypadków. Ustalono, że co do zasady w zbadanych przypadkach przeniesienie treści aktów z ksiąg do rejestru nastąpiło prawidłowo, w zakresie danych wymaganych obecnie obowiązującą ustawą, a w księgach wpisano wzmianki o przeniesieniu aktów do rejestru. W trzech przypadkach stwierdzono jednak niezgodność danych przeniesionych do rejestru z treścią ksiąg papierowych:

- 1) Akt nr 2819033/00/AM/1958/817393 – przeniesiono jedno imię kobiety, a w akcie w księdze są dwa imiona, a ponadto błędnie przeniesiono nazwisko drugiego świadka;
- 2) Akt nr 2819033/00/AM/1973/649481 – błędnie przeniesiono pierwsze imię drugiego świadka;
- 3) Akt nr 2819033/00/AM/1981/232280 – błędnie przeniesiono nazwisko kobiety.

Przyczyną nieprawidłowości były omyłki pisarskie, zaś skutkiem – konieczność unieważnienia w trybie art. 127a ust. 1 p.a.s.c. błędnie przeniesionych aktów do rejestru, a następnie ponowne przeniesienie z uwzględnieniem prawidłowych danych, co zostało wykonane przez kierownika USC w trakcie kontroli.

Ponadto przy akcie małżeństwa nr 2819033/00/AM/1971/512974 zamieszczono przypisek o akcie urodzenia mężczyzny błędnie wskazujący urząd stanu

cywilnego, w którym sporządzono ten akt. Uchybienie nie wywołało skutków, zaś treść przypisku poprawiono w trakcie kontroli.

VI. Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie zmiany imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą kierownik USC w Węgorzewie wszczął 1 postępowanie administracyjne w sprawie zmiany imienia małoletniego dziecka (sprawa nr USC.5355.1.2025), które poddano kontroli.

W analizowanej sprawie postępowanie zostało przeprowadzone prawidłowo, a zebrany materiał dowodowy należy uznać za wyczerpujący. Rodzice wnioskujący o zmianę imienia małoletniego dziecka uzasadnili przyczynę dokonania zmiany. Sprawę załatwiono niezwłocznie, na podstawie kompletnego wniosku, zgodnie z procedurą administracyjną. Kontrolowana decyzja zawiera wszystkie obligatoryjne elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a., jednakże w powołaniu podstawy prawnej organ ogólnie powołał art. 9 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, bez wskazania konkretnej jednostki redakcyjnej, która miała zastosowanie w sprawie, tj. ustępu 2, zgodnie z którym: „Zmiana imienia lub nazwiska małoletniego dziecka następuje na wniosek przedstawiciela ustawowego dziecka. Przepisy art. 8 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio”. Od uzasadnienia decyzji odstąpiono na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. Organ prawidłowo pouczył stronę o ostateczności aktu oraz o prawie wniesienia skargi do sądu administracyjnego, a stwierdzone uchybienie w zakresie powołania podstawy prawnej pozostawało nie miało wpływu na wynik sprawy. Zmiany danych wynikające z decyzji zostały prawidłowo zarejestrowane w rejestrze PESEL.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Zapewnienie każdorazowo dokładnej weryfikacji poprawności danych wpisywanych do aktów stanu cywilnego.
2. Zapewnienie, aby odpowiedź kierownika USC na wniosek nupturientów o zgodę na zawarcie małżeństwa poza urzędem była każdorazowo sporządzana i przekazywana w formie pisemnej.
3. Każdorazowe uzupełnianie danych przy aktach dotyczących kraju miejsca urodzenia, kraju zawarcia małżeństwa lub kraju miejsca zgonu oraz zamieszczanie przy aktach zgonu przypisków o innych aktach dotyczących osoby zmarłej.
4. Realizowanie każdej zmiany w akcie we właściwym dla niej trybie, tj. sprostowania danych albo dostosowania do reguł pisowni polskiej.
5. Weryfikowanie w rejestrze PESEL, czy zaktualizowane dane stanu cywilnego zawierają wszystkie wymagane informacje, w tym nazwiska rodowe współmałżonków i w razie potrzeby – ich uzupełnianie.

6. Zmodyfikowanie wzoru formularza o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego w taki sposób, aby uwzględniał obowiązek podania danych adresowych wnioskodawcy.
7. Każdorazowe wierne i rzetelne przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Proszę Pana Burmistrza o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz poinformowanie mnie w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wojewoda Warmińsko-Mazurski
Radosław Król